

rokodelci, največ pa kmetovalci. Nemci, Švedi in Norvežani se ne ustavljajo v vzhodnih pristaniščih, temveč se peljejo naravnost dalje na zapad, kjer jih že čakajo poprej priselivši se sorodniki in znanci.

Naselijo se na državnih zemljah in se poslužijo pravice hemeostead. Države Wisconsin, Minnesota, Nebraska in obe Dakoti so se tako naselile. Ker so se Nemci nadejali, da ohranijo svojo narodnost, so goreče varovali svoje običaje, obleko in jezik, mnoge kraje, zlasti v Wisconsinu so bili zaseli jedino Nemci, in pred kakimi petnajstimi leti se je kazalo, da bode to ločenje Nemcev imelo resne posledice. Vendar se je pokazalo, da je ta misel bila napačna: ameriško prebivalstvo zna dobro asimilirati si tuje življe, delokrog je vsakemu jako omejen, ako ne zna angleščine in težko je ohraniti narodno obleko in običaje mej naprednejšim plemenom — vse to je delovalo na to, da so se Nemci zlili z okolujočimi jih Američani in novo pokolenje je začelo pozabljati svoj jezik in ž njim svoje posebnosti. Seda, so popustili vse težnje po ločenju, in ravno tako druge narodnosti le hite, da se poprej poameričanijo in s tem nekaj pridobe.

Velika večina angleških priseljencev se jako loči od drugih. Vsi že znajo angleščino in skoro vsi imajo znatna sredstva, prihajajo mlajši sinovi provincijalnih veljakov, kupci in ljudje svobodnih poklicev, ki so si že pridobili premoženje in so pustili že svoje posle. Jaz sem se sešel v Ameriki z več sto takimi priseljenci, vsi so mi pravili, da je življenje v Angliji tako drago, zahteve občinstva tako velike, in obresti od kapitala pa tako majhne, da se v Angliji ne more dobro živeti s svojimi sredstvi. Zato pa prihajajo v Ameriko v novonaseljujoče se kraje, koder je svota petdeset ali sto tisoč že ogromen kapital, s katerega obrestmi se že živi z velikimi udobnostmi. Treba je omeniti, da obče Amerikanci ne morejo trpeti Angležev, — staro sovraštvo še izza vstaje, postopanje Angležev proti Zjedinjenim državam za državljanske vojne in sedanja nasprotovanja v raznih vprašanjih ohranjajo to sovraštvo in zatorej mora Anglež biti v Ameriki jako previden. Nahajajo se posebni reki, kateri se slišijo po vseh Zjedinjenih državah tako: „to fleece an Englishman“, pobesedno „striži Angleža“ — po katerem se ravna, kadar imajo kaj opraviti z Angležem. Obirajo jih brez vsake vesti. Kar je dovoljeno proti Angležu, bi ne bilo dovoljeno proti Amerikancu, pa tudi ne proti priseljencu bodi si že katere koli narodnosti. Poleg gori navedenih zgodovinskih in političnih povodov je pa temu mnogo krivo vedenje Angležev samih v Ameriki. Navadno prezirajo vse, kar je ameriškega, skrajno so prevzetni in neprijetni v svojem vedenju, polni so angleškega ponosa in predsodkov, vse vedo, vse so slišali in vse delajo po angleški, ne po ameriški, seveda morajo večkrat drago plačati svojo domišljenost. Na jugu, na pr. v Floridi, in na zapadu je v vsakem mestu cela angleška naselbina, semtrtja imajo svoje angleške delniške družbe, dajo denar na posodo in kupujejo vse, kar se jim zdi po ceni. Navadno jih Američani hudo opeharijo pri vsaki kupčiji.

Angleže jako drago stane to, da se nečejo privaditi krajnim običajem in si jih prisvojiti. Znano mi je več slučajev, ko so Angleži zgubili nenavadno hitro celo premoženje, — četudi so postopali jako previdno, vedno govorili o tem, da je treba vsako stvar dobro preiskati, predno se vanjo vloži denar, a naposled se je pa le pokazalo, da so jih Američani strigili jako uspešno, da so povsod imeli zgubo in so večkrat brez groša morali se povrniti v domovino. (Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Srce Kosciuska. Grofje Moronini v Benedkah podarili so poljskemu muzeju v Rapperswyglu srce poljskega narodnega junaka Kosciuska, katerega je dosedaj imela ta rodbina. Srce se ta mesec odpelje iz Benedek. Truplo Kosciuskovo počiva v stari kraljevi rakvi v Krakovu. Muzej v Rapperswyglu v švicarskem kantonu St. Gallen ob Curiškem jezeru je osnoval grof Plater in je v starem grofovskem gradu.

Sploščenost Marsovo. Dosedaj se je mislilo, da Mars ob tečajih ni sploščen, kakor naša zemlja. Novejše preiskave so pa pokazale, da je polarni prerez Marsov za 35 kilometrov krajši nego polutniški in da je torej Mars mnogo bolj sploščen nego naša zemlja. Dotična merjenja so se vršila z veliko natančnostjo.

Novice.

† Nadvojvoda Ladislav.

Minoli teden v ponedeljek je nadvojvoda Ladislav v Kis Jenöju na Ogerskem bil na lovu na divje mačke. Ko je ravno neko mačko preganjal, se mu je puška sprožila in krogla ga je zadela v nogo, in mu tri centimetre na dolgo razdrobila kost. Nadvojvoda zgubil je jako mnogo krvi. Zdravniki so upali, da se nadvojvoda ozdravi, a v petek dopoldne je nadvojvodi jelo vedno huje postajati, kajti pritisnil je bil prisad in zastrupila se mu je bila kri in ob najstih dopoldne je izdihnil svojo dušo v bolnici rudečega križa v Budimpešti.

Nadvojvoda Ladislav je bil rojen dne 16. julija 1875. leta v Alesuthu na Ogerskem kot četrti sin nadvojvode Josipa in pa nadvojvodinje Klotilde, sestre sedanjega bolgarskega kneza. Nadvojvoda je bil odločen za vojaški poklic. Ko je dovršil gimnazijo, je dobil vojaškega odgojitelja v osebi podpolkovnika plem. Himmla in je hodil k predavanjem na budimpeštanski kadetski šoli. Hitro je napredoval in se je zlasti odlikoval v streljanji, kar se je posebno opazilo pred tremi leti pri vojaških vajah v Kecskemetu, katerih se je udeležil kot kadet. Leta 1893. je bil imenovan za poročnika 37. pešpolku in letos v novembru bi bil imel nadporočnik postati.

Nadvojvoda Ladislav je bil posebno v Budimpešti jako priljubljen, zato se je pa kazala občna žalost, ko se je zvedelo, da je smrt pokosila tega vrlega člana habsburške rodbine.

— **Najvišje potrjenje.** Nj. Vel. presvitli cesar je potrdil zopetno izvolitev g. ces. svetnika Ivana Murnika predsednikom kmetijske družbe kranjske.

— **Razstavni vlak** je odšel iz Ljubljane minoli ponedeljek po noči in odpeljal do 100 Slovencev k narodipisni razstavi v zlato Prago.

— **Meščansko stavbinsko društvo**, katero se je snovalo v Ljubljani, ni postalo meso. Ker se je podpisalo le za 90.000 gld. delnic, dočim bi svota istih morala znašati 150.000 gld., deželna vlada ni potrdila pravil. Za opekarno že kupljeni svet v Kosezah nad Zgornjo Šiško s pritiklino vred se je prepustil za lastno ceno arhitektu gosp. Rudolfu Göbelu, ki hoče sedaj podjetje višiti. To dejstvo nam zopet jasno potrjuje, da je mej Slovenci premalo podjetnega duha, in da je potem zgolj naravna posledica, če imajo večje stvari pri nas le tujci v rokah. Misliti bi pa pač bilo, če se upa tujec, tembolj bi se moral upati domačin.

— **Pouk v šoli »Glasbane Matice«** se prične v petek, dne 20. septembra t. l. Vpisovanje gojencev se vrši počenši s ponedeljkom, dne 16. t. m. vsaki dan do četrta 19. t. m. v novih šolskih prostorih v Cojzovi hiši na Bregu št. 20, II nadstropje in sicer dopoldne od 10 do 12 ure in popoldne od 4. do 6. ure. Več povedo plakati.

— **»Centralna posojilnica slovenska«** razglša: Ker je opravljeni red našega zavoda neka posojilnica tako razumela, kakor da bi bila „Centralna posojilnica slovenska“ le posredovalni zavod za c. kr. poštno hranilnico, moramo to nespozumljenje tako popraviti, da se denarji, vloženi za nas v c. kr. poštno hranilnico, nakažejo za druge posojilnice, v prvi vrsti za tiste, katere jih potrebujejo; v drugi vrsti se pa nakažejo takim zavodom, kateri več varnosti dajejo. — Vsaka hranilna vloga torej, katera se nam pošlje, obrestujejo se ne s 2 % ampak s $4\frac{1}{4}$ % in sicer še s 15. dnem meseca vlaganja, oziroma s 1. dnem prihodnjega meseca. Sicer pa svetujemo slavnim posojilnicam, da kot zadružnice pristopajo, da plačajo enkrat za vselej 5 gl. pristopnine in vsaj 100 gl. deleža, kateri se bode tudi obrestoval.

— **Cerkvena zvonika trnovske župne cerkve v Ljubljani**, ki sta se kakor znano morala po potresu podreti, se ne bota več gradila v tem temveč v novem slogu, ki bode v soglasju z ostalo cerkveno zgradbo.

— **Župnijska cerkev na Černučah** se bo glasom izida konkurenčne obravnave dne 29. avg. podrla in na novo sezidala in sicer na drugem prostoru izven pokopališča. Cerkev je namreč potres tako zrahljal, da je ne kaže popravljati. Cerkev je bila sezidana še-le l. 1880.

— **Pričetek šol.** Na c. kr. veliki gimnaziji v Ljubljani se prične šolsko leto 1895/6 dne 18. septembra. Vpis učencev za prvi razred je dne 15. septembra. Vsprejemne skušnje za I. razred se prične dne 16. sept. V druge razrede na novo vstopajoči učenci se bodo vsprejemali dne 16. sept. Učencem, ki so doslej obiskovali ta zavod, se je vpisati dne 17. septembra. — Pouk na c. kr. učiteljski in vadnici se prične tudi dne 18. sept. Vpisovanje od 13. sept. dalje. — Na c. kr. nižji gimnaziji v Ljubljani (v dr. Waldherrjevem poslopji) je vpisovanje novih učencev dne 15. sept., onih pa, ki so že bili na zavodu dne 17. sept. — Na c. kr. nižji gimnaziji v Kranji je vpisovanje učencev za I. razred dne 16. sept., v II. in III. razred pa dne 17. sept. — Na c. kr. višji gimnaziji v Novem mestu se je vpisati učencem za I. razred dne 16. sept., ostalim dne 16. in 17. sept. — Na c. kr. višji realki je vpisovanje učencev za I. razred dne 15. sept., za druge razrede od 16. do 18. sept. — Na mestnih ljudskih šolah se prične pouk tudi dne 18. sept. Vpisovanje je dne 16. in 17. sept. Le mestna nemška deška, mestna dekliška osemrazredna in mestna nemška dekliška ljudska šola, ki bodo v novih hišah na Vrtači, se utegnejo pričeti še le s 1. oktobrom, ker še niso vsi prostori popolnoma dogotovljeni.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** so poslali: Pivška podružnica s sedežem v Št. Petru 24 gld. 31 kr.; g. Ferdo Špilar v Št. Petru nabirek 3 gld. pod geslom: „Bog i narod!“; ženska podružnica v Ormoži 29 gld. 72 kr.; č. g. Matevž Preželj, župnik v Malčičah, 5 gld.; č. g. Ivan Tomažič, mestni župnik v Škofji Loki, 10 gld.; moška podružnica pri Sv. Juriji ob južni železnici 21 gld. 56 kr.; podružnica za Bled in okolico 55 gld. 24 kr.; trnovsko-bistriška podružnica 35 gld.; ženska podružnica v Kranji 29 gld. 50 kr.; kot preostanek nabirka za vsprejem skupščinarjev; slavno „Kmetijsko bralno društvo v Št. Vidu na Dolenjskem“ 100 gld.; podružnica v Komnu 13 gld. 40 kr.; podružnica Šmarije pri Jelšah 41 gld.; podružnica za Šteben in okolico v Ziljski Dolini 20 gld.; č. g. Jos. Rozman, kapelan v Sp. Dravo-gradu, 12 gld. 35 kr.; g. notar Hudovernik v Kostanjevici 14 gld. iz nabiralnika ondote „Narodne Čitalnice“; podružnica v Št. Janžu v Rožni Dolini 37 gld. 05 kr.; podružnica Gorenjska Dolina 35 gld.; vmes je 5 gld., katere so darovali „Savski pevci“, sodelujoči pri veselici dne 18. avgusta v Kranjski Gori; podružnica Slovenji Gradec 17 gld.; šentpeterska ženska podružnica v Ljubljani za kokarde, spečane na glavni skupščini v Kranji, 100 gld.; podružnica za Apače in okolico 36 gld. 70 kr.; mesto venca na grob pravniku Janku Vencajzu č. g. Ivan Čebašek, kapelan v Št. Vidu pri Zatičini, 5 gld. in slavna odbora šentpeterske moške in ženske podružnice v Ljubljani 11 gld. (22 kron, ker je bil pokojnik star 22 let); podružnica Slovenska Bistrica 25 gld.; g. nadučitelj Rad. Knaflič in g. učiteljica Knafličeva pri Sv. Lenartu pri Laškem Trgu 1 gld., mesto brzojavnega pozdrava skupščini „Zaveze slov. učit. društev“ v Novem mestu. — Iskreno zahvalo vsem darovalcem in posebno šentpeterskim rodoljubkinjam! Živeli nasledniki!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda

— **Za slovensko šolo v Velikovci** so poslali: Trnovsko-bistriška podružnica 25 gld. 10 kr., g. dr. Anton Mihalič, predsednik ljutomerske podružnice, 50.; mesto da bi poslali brzojavke k slavnostima v Ptuj in Kranj, so zložili gg: Vivod, Rogina, Vaupot, Sajè, Vranč, Žnidaršič Josip, Žnidaršič Fr. in F. K. v Slovenjem Gradcu 4 gld. 50 kr.; podružnica v Št. Janžu v Rožni Dolini 6 gld. 06 kr.; neimenovana Gorenjca 3 gld. 26 kr. Živili rodoljubni darovalci in njih nasledniki!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda:

— **Iz Novakov pri Cerknem**, dne 10. sept. Nenavadna vročina v tem času, je sedaj pri nas, slednji dan je ne bota jasno, da ne vidiš niti najmanjšega oblaka. Toplomer kaže dan in dan 26° R., na solncu 37° R. Suša hudo pritiska, gojzli so vsi osmojeni; ajda, zelje i. t. d. je skoraj uničeno. Dežja ni bilo od 16. avgusta. Zemlja je suha ko kamen. Bog daj kmalu bolje! Včeraj 9. t. m. je šla procesija za dež k cerkvi M. B. presv. srca v Davčo, katere se je vdeležilo mnogo vernikov, ki so se združili v prošnjo, da bi skoraj jenjala ta šiba. Nad 2 uri šla je procesija iz Novakov po hudi „kreberci“ čez Tuškov grič v Davčo, kjer je bila sv. maša. V ti cerkvi se je opravilo že 807 sv. maš. Uro potem je došla druga procesija v isti namen iz Leskovice na Kranjskem, sè svojim g. župnikom. Tudi ta je bila mnogoštevilna. Takoj popoldne je dež malo prirosil. Danes ob 4. uri zjutraj pa je šla cerkljanska procesija v Poljce v ta namen. Čeprav je suša huda, vendar vode tukaj ne primanjkuje, ker imamo mnogo jako dobrih studencev.

— **Goldinarskih bankovcev**, ki kakor znano zgube koncem leta veljavo, je bilo koncem avgusta t. l. samo še 2,184.965 v prometu. Iz prometa se jih je že vzelo in uničilo 55,698.396

— **Brv čez Ljubljanico**, ki bo vezala deželno prisilno delavnico z novo deželno bolnico so že pričeli graditi. Brv bo imela zidane podstave in določena le za pešce.

— Šesta lekarna v Ljubljani se ne ustanovi. Ministerstvo za notranje zadeve je namreč ugodilo rekurzu gremija ljubljanskih lekarnarjev in razveljavilo svojedobni sklep mestnega magistrata, po katerem bi se bila imela ustanoviti ta lekarna.

— **Vojaško.** Artilerijski polk št. 7, dosedaj nastanjen v Ljubljani se premesti v Gradec. Le kadre ostane v Ljubljani. Prazni bota zanaprej obe vojašnici Nušakova in meščanska v Trnovskem predmestju.

— **Rujav premog** pričela je neka delniška družba z Reke na novo kopati v Kosezah pri Ilirski Bistrici.

— **Znamenit turist francoski** mudil se je minclo nedeljo v Ljubljani. To je žurnalist Grandin, ki je bil obhodil že pol sveta in sicer peš. Potoval je že iz Pariza v Peterburg, iz Novega Jorka v Čikago, iz Pariza po vsi Aziji do Timbukta, sedaj pa je na potu iz Pariza v Jeruzalem. Iz Pariza je odšel 20. julija. Turista spremlja zaradi varnosti velik kodrast pes. Na dan popotuje povprek 80 kilometrov, ali 6 kilometrov v jedni uri. Za spremljevalca ima s seboj nekega Furlana, ki je tudi znan kot dober pešec. Ta potuje ž njim še le iz Trsta dalje.

— **Ponesrečil** se je pri vojaških vajah v kranjski okolici major Altmann. Pal je nesrečno s konja v trenutku, ko je ta dirjal naprej. Obvisel z desno nogo v strémeni in konj ga je tako v dirjanji vlekel dalje. Major je težko ranjen.

— **Utonil je v blejskem jezeru** 14letni posestnikov sin Anton Hudovernik iz Zgornjih Gorij, ko se je v družbi nekaterih tovarišev kopal v jezeru.

— **Iz porotnega sodišča.** Pri tukajšnjem deželnem kot porotnem sodišču je bila dne 26. avgusta obsojena 21letna Marija Šink iz Drulovke zaradi detomora na 6 let težke ječe. — 28letna dninarca Marija Ogrin iz Drenovega Griča je bila tudi zaradi detomora obsojena 5 let težke ječe. — Zidar Jan. Prezelj, tožen zaradi posilne nečistosti je bil oproščen. — Dne 27. avg. je bil zaradi uboja obsojen na 5 let težke ječe 26letni bajtarjev sin Anton Kobi iz Kamnika v vrhniškem okraji. — Janez Jazbec iz Sebenj pri Tržiči, zatožen hudodelstva težke telesne poškodbe je bil od obtožbe oproščen. — Dne 28. avg. je bil obsojen na 4 leta težke ječe 25letni Anton Rožnar iz Ločnice, ker je Janeza Peršina s tako silo s kolom po glavi udaril, da je ta vsled tega umrl. — Janez Presetnik iz Šmartna pri Savi je bil obsojen na 10let težke ječe, ki je svojemu bratu zažgal gospodarsko poslopje in mu s tem napravil po blagu 1000 gld. škode. — Dne 29. avg. so stali pred porotniki; Andrej Kalan, urednik „Slovenca“, Franc Ziller, urednik „Glasnika“ in Josip Gostinčar delavec v predilnici. Tožil jih je vodja ljubljanskih socialistov J. Grablovic zaradi razžaljenja časti. Vsi obtoženci so bili oproščeni. — J. Grablovic, katerega je tožil Fr. Trtnik, delavec iz tačačne tovarne zaradi razžaljenja časti je bil obsojen na 3 tedne zapore. — Dne 30. avg. je bil zaradi težke telesne poškodbe obsojen na 15 mesecev težke ječe 27letni posestnikov sin Fr. Bajec iz Malega Polja pri Idriji. — Dne 2. sept. sta bila po dvadnevni obravnavi obsojena zaradi hudodelstva ponareje kovanega denarja Andrej Juhard iz Rudnika na 2½ leta in Gregor Pirc iz Mlake na 9 mesecev težke ječe; Fr. Spruk z Mlake in Ana Cvirn z Mlake sta bila pa zaradi udeležbe pri ponareji denarja obsojena prvi na 5 mesecev, drugi na 7 mesecev težke ječe. Trije zatoženci so bili oproščeni.

— **V mestno hranilnico v Novem mestu** je meseca avgusta vložilo 81 strank 17.012 gld. vzdignilo pa 53 strank 3.502 gld. Posodilo se je 10 381 gld.

— **Na zadnji letni semenj v Ljubljani** se je pri gnalo 1115 konj in volov, 490 krav in 122 telet, vkupaj 1727 glav. Kupčija je bila živahna.

Possinger — pobegnil.

Pred štirimi leti je bil z Dunaja pobegnil baron Ludovik Possinger, sin bivšega namestnika, ko je bil naredil mnogo dolgov. Iskali so ga tedaj, a ga niso mogli dobiti, kajti pobegnil je bil v inozemstvo. V aprilu lanskega leta se je pa baron bil povrnil na Dunaj in sodišče ga je bilo dalo zapreti.

Sedem mesecev je trpela preiskava proti bivšemu ministerskemu tajniku, a stvar se ni končala pred sodiščem. kajti zdravniki so se izrekli, da baron ni pri zdravi pameti in prišel je v blaznico. Domač zdravnik Possingerjeve rodbine dvorni svetnik Drasche se je bil namreč obrnil do sodišča, naj preiskuje Possingerjevo duševno stanje, kajti več njegovih sorodnikov je blaznih. Ludovik Possinger sam je vedno kazal, da ni pri zdravi pameti in je jako neumno denar zapravljal. Tako je napravil 16 novih oblek hkratu in dve dvajsetorici svilnatih nagovic, katerih pa ni večkrat obul, kot vsake jedenkrat.

Sodišče je zaslišalo tedaj še več družih oseb, ki so izpovedale, da baron ni pri zdravi pameti. Neki stotnik je pripovedoval, da je baron Possinger kot okrajni komisar v Zadru vedno kazal, da je malo slabega uma. Močno je zapravljal in hotel se je dati voliti v državni zbor, če tudi še ni bil 30 let star, kakor zahteva zakon.

Na Dunaji je pozneje jako potratno živel. Koliko je bil napravil dolgov, se sedaj še ne ve. Vzel je na posodo, če mu je le kdo kaj hotel posoditi. Naposled je moral zaradi dolgov pustiti državno službo. Vstopil je kot pisar pri državni železnici. To službo je pa v kratkem zapustil in celo pustil plačo jednega meseca.

Kupoval in zbiral je razne stvari v velicih množinah. Kupil je na stotine nenravnih fotografij, dal jim napraviti okvirje, potem jih pa prodal za slepo ceno kakemu starinarju. Od krošnjarjev je kupil po cele košare sadja in pomeranč, po tem pa pustil, da so segnile, da si sam ni imel kaj jesti.

Jedenkrat je bil kupil 30 parov rokavic, 30 zavratnic in 10 palic. Večina od tega ni nikdar rabil, temveč je proč pometal. Ko je bil v Dalmaciji, napravil si je bil posebno ladijo, na kateri se je vozil po morji več tednov. Njegovi ljudje klicati so ga morali za admirala.

Nekdaj je pisal iz Böklabrucka nekemu sorodniku, naj ga reši dolgov. Ta sorodnik se je res pripeljal v Böklabruck. Possinger je šel ponj na kolo-dvor s štirimi konji in priredil veliko pojedino, pri kateri je tekel šampanjec. Ko se je pogovor napeljal na dolgove, je smeje rekel, naj se vse na miru pusti, on se ne mara v take stvari mešati. Navadno je rekel: Baron Possinger ne računa z drobižem!

Leta 1880. se je bil oženil in je potem še potratneje živel, kakor poprej. Vsak teden je priredil